

62 ורבי נתן בר הושעיא שאמר פטור, טעמו, שבעידנא דקא מלא
 63 שיעורא - שבזמן שגזז את החמישית שזו שעת החיוב שאז הושלם
 64 השיעור, בעינין שיהא 'צאנא', וליבא.
 65 הגמרא מקשה ממשנתנו על רבי נתן בר הושעיא: תנן, ישראל
 66 הלוקח גז צאנו של עובד כוכבים בעודו מחובר לבהמה קודם
 67 הגיזה, וגזום, פטור מראשית הגז, שכיון שלא קנה את גוף הצאן אין
 68 זה 'צאנך'. משמע שזה טעם הפטור, הא אם קנה את גוף צאנו של
 69 העובד כוכבים רק כדי לזוז ולאחר מכן חוזרים לרשות העובד
 70 כוכבים, חייב לפי שבשעה שגזום, היו צאנו. ואמאי, והלא כל חד
 71 וחד מהצאן, פתר גיזה - לאחר הגיזה נפקא לה מראשיתה - ויצא
 72 מרשותו של הישראל וחזר לרשות העובד כוכבים, שהלא קנאם רק
 73 לשעת הגיזה. ונמצא שחייב אף שבשעה שהתאספו בידי חמש גיזות
 74 שזו שעת החיוב, לא היה הצאן שלו. וקשה לרבי נתן בר הושעיא
 75 שפטור בזה.
 76 מתרצת הגמרא: תרנמא -[העמיד וביאר] רב הסבא את משנתנו
 77 אליבא דרבי נתן בר הושעיא, שאינה מדוברת בכל אופן אלא כגון
 78 שהקנן לז' העובד כוכבים לישראל לכל שלשים יום ואף בשעת גיזת
 79 החמישית, כל החמש היו שלו.
 80 שנינו במשנה: ישראל הלוקח גז צאנו של חבירו כו' - שקנה רק
 81 את הגיזה בעודה מחוברת, אם שייר המוכר לעצמו חלק מהגיזה,
 82 הוא מפריש גם עברו הלוקח, ואם לא שייר לעצמו כלום, הלוקח
 83 מפריש מחלקו.
 84 מבררת הגמרא: מאן תנא דהיקא דאיבא שיעורא נבי מוכר, פתר
 85 מוכר אוליין - מי התנא שסובר שכשהמוכר שייר לעצמו, הוא צריך
 86 להפריש על הכל.
 87 מבארת הגמרא: אמר רב הסבא, רבי יהודה היא. דתנן בפאה (פ"א
 88 מ"ה), המוכר קלח אילן בתוך שדהו - שדה תבואה שגדלו בה כמה
 89 אילנות, ומכרן עם פירותיהן בלא חקרקע, הלוקח נותן פאה לכל
 90 אחד ואחד מהאילנות. אמר רבי יהודה, אימתי הדין כך, בזמן שלא
 91 שייר בעל השדה שום אילן לעצמו, אבל אם שייר בעל השדה אילן
 92 אחד לעצמו, הוא נותן פאה מחלקו על הכל. ואם כן, כמו שרבי
 93 יהודה אמר לענין פאה שכשהשייר המוכר לעצמו, החיוב נשאר עליו
 94 ונותן משלו על הכל, כך סבר גם לענין ראשית הגז.
 95 רבא דוחה: אמר ליה רבא לרב חסדא, והאמר הוא דאמר על הדין
 96 של רבי יהודה בפאה, 'והוא שהתחיל בעל השדה לקצור' כלומר
 97 שרק כשבעל השדה התחיל לקצור קודם שמכר ובכך כבר נתחייב
 98 בפאה על הכל, שאינו נפטר במכירה. ואין להוכיח מזה לראשית הגז
 99 לפי שבוה מדובר שמכר קודם שהתחיל לגזוז ועדיין לא נתחייב
 100 המוכר בראשית הגז.
 101 ממשיך רבא את דבריו: וכי תימא הכא נמי במשנתנו לענין ראשית
 102 הגז מדובר 'והוא שהתחיל לזוז' ונתחייב על הכל. אין לומר כן, כיון
 103 שבשלאמא התם בפאה שכשהתחיל לקצור הכל היה ברשותו, מוכן
 104 שהתחייב להפריש גם עברו חלקו של הלוקח, שהלא 'ובקצרבם את
 105 קציר ארצכם' פתיב (ויקרא י"ט ט) בענין פאה, ומבואר דמעידנא
 106 דאתחיל לקצור מתייב פכולה שדה, ולכך לאחר שנתחייב, לא
 107 נפטר במה שמכר, אלא הכא לענין ראשית הגז, מעידנא דאתחיל
 108 למיני לא מתייב פכוליה עזריה אלא רק לאחר שגזוז. וכיון שמכר
 109 את הגז בעודו מחובר והלוקח הוא שגזוז, בזה לא יאמר רבי יהודה
 110 שהמוכר יצטרך להפריש מחלקו על של הלוקח. וחזרת השאלה מי
 111 התנא של משנתנו.
 112 רבא מפרש באופן אחר: אלא אמר רבא, האי תנא הוא דתנן (לעיל
 113 קל"ב), אמר לז' הקונה למוכר, מכור לי בני מעיה של פרה זו -
 114 הצביע על פרה אחת ואמר מכור לי את בני מעיה של זו, והיה בהן
 115 ובמעיים) אחת מן המתנות שצריך ליתן לכהן והיינו הקיבה
 116 שנמצאת במעיים, הדין שהלוקח נותן לכהן ואין המוכר מנכה לז'
 117 כנגד זה מן הדמים ששילם בעבור כל המעיים, משום שהדבר ידוע
 118 שצריך לתת את הקיבה והמכירה היתה על דעת כן. אבל אם לקח
 119 ממנו במשקל - ששילם לפי המשקל, הלוקח נותן לכהן והמוכר
 120 מנכה לז' מן הדמים כנגד מה שנתן משום שבוה ששילם לפי משקל
 121 נחשב ששילם על כל דבר בפני עצמו והמכירה כוללת גם את
 122 הקיבה.

1 ב'ששים' שמנה וחצי כאלו הם שישים סלעים, וזה כרב דימי בשם רב
 2 שהשיעור להתחייב הוא שישים.
 3 שואלת הגמרא: ותני תנא מנה בן ארבעים סלעים - וכי מצינו
 4 שהתנא שונה 'מנה' וכוונתו למנה של ארבעים סלעים. מיישבת
 5 הגמרא: אין, (והתנן) והתנא (כלים ב"מ פ"א ה"ב), חמת חשישה - כלי
 6 מעור כעין שק העומד לקבל משקים שלא הסתיימה תפירתו ויש בו
 7 סדק, אף על פי שמקבלת רמונים שאינם נופלים מהסדק הצר, מכל
 8 מקום שהורה, לפי שעד שלא נגמרה עשייתה אינה כלי ולא מקבלת
 9 טומאה. אבל אם תפלה לגמרי ולאחר מכן נקרעה, שיעורה שירד
 10 ממנה שם כלי ולא תפלה טומאה, שתקרע במוציא רמונים, כך היא
 11 דעת תנא קמא. ורבי אליעזר בן עקיבא אומר שאין דרך לשים בחמת
 12 פירות, והשיעור נמדד שהנקב בפקיעות של שתי - פקעות חוטים
 13 של שתי שלזה משתמשים בחמת, ומשקלם אחת מארבע מנחה בן
 14 ארבעים סלעים - רבע ממנה של ארבעים סלעים, והיינו עשרה
 15 סלעים. מצינו שהמנה כותבת 'מנה' וכוונתה למנה של ארבעים.
 16 שנינו במשנה: 'וכמה נותן לו משקל חמש סלעים כו' מלובן ולא
 17 צואי'.
 18 הגמרא מביאה ברייתא שמבארת דין זה: תנא, לא שצריך שילבננו
 19 ורק לאחר מכן יתננו לו, אלא שיתן כמות כזו של צמר, כדי
 20 שילבננו בהן ולאחר מכן יעמוד משקלו על חמש סלעים.
 21 שנינו במשנה שהשיעור חמש סלעים הוא פרי שיספיק לכהן לעשות
 22 בגד קפון. מבררת הגמרא: מנהני מילי, אמר רבי יהושע בן לוי,
 23 דאמר קרא (דברים י"ח ה) בטעם הנתינה לכהן, 'כי בו פחר וגו' לעמוד
 24 לשרת', ולמדים שצריך ליתן דבר שהוא ראוי לשרות בבית
 25 המקדש, ומאי ניהו, אכנט שהוא הקטן ביותר בבגדי כהונה, ואפשר
 26 לעשותו מגז במשקל חמש סלעים.
 27 שואלת הגמרא: אימא שיעור יותר גדול, כדי לעשות מעיל. משיבה
 28 הגמרא: תפשת מרובה, לא תפשת. תפשת מועט, תפשת - אין
 29 הכרח לחדש אלא את השיעור המועט ביותר שיהא ראוי לעמוד
 30 לשרת'.
 31 הגמרא שואלת שיש בגד קטן מאבנט: ואימא שיעור שיספיק לביפה
 32 של צמר. ותנא, ביפה של צמר היתה מונחת בראש הכהן הגדול
 33 ועליה היה הציץ נתון, כדי לקיים מה שנאמר (שמות כ"ח ל"ו) בענין
 34 הציץ, 'ושמת אותו על פתיל תכלת', וזו הכיפה שהיתה מפתיל
 35 תכלת.
 36 מיישבת הגמרא: אמר קרא (דברים ט"ז) בטעם נתינת מתנות הכהונה,
 37 'כי בו פחר וגו' הוא ובניו, ויש לדרוש שצריך דבר השווה לאהרן
 38 ולבניו - שיהא ראוי גם לבניו שאינם כהנים גדולים, וכיפה של צמר
 39 היתה רק לכהן הגדול.
 40 שואלת הגמרא: אכנט נמי לא שוי לאהרן ולבניו. והגמרא מבארת
 41 את השאלה, הניחא למאן דאמר בימא (י"ב), שאכנטו של כהן גדול
 42 שהיה מופשטן בלבד וחוגרו ביום הכיפורים, לא זהו אכנטו של כהן
 43 הדיום, שהיה מכלאים של צמר ופשתים, שפיר, כיון שאבנטו של
 44 כהן גדול שהיה משתמש כל השנה היה כשל הדיוט. אלא למאן
 45 דאמר שהאבנט של הכהן הגדול של יום הכיפורים זהו אכנטו של
 46 כהן הדיום של כל השנה, ורק לכהן הגדול בשאר ימי השנה היה
 47 אבנט של צמר ופשתן יחד, מאי איבא למימר, שהלא האבנט שהיה
 48 בו צמר ובו נמדד שיעור ראשית הגז היה רק לכהן הגדול ואינו שזה
 49 באהרן ובבניו.
 50 מיישבת הגמרא: סוף סוף שם אכנט בעולם - כיון שגם לכהן הדיוט
 51 יש 'אבנט' מספיק להביא שיעור שראוי רק לאבנט של הכהן הגדול,
 52 שאבנט נחשב לדבר שווה שבניהם.
 53 שנינו במשנה: לא הספיק ליתנו וכו' לכהן את ראשית הגז עד
 54 שצבעו פטור.
 55 הגמרא מביאה מחלוקת: איתמר, מי שזון את צאנו ומכר ראשונה
 56 [ראשונה] - שכל פעם לאחר שגזז רחל, מכרה, וכך עשה חמש
 57 פעמים, וכעת יש לו חמש גיזות מחמש רחלות כפי השיעור המחייב,
 58 אלא שהרחלות כבר אינם בידי, רב הסבא אמר חייב ורבי נתן בר
 59 הושעיא אמר פטור.
 60 הגמרא מבארת את טעמי המחלוקת: רב הסבא אמר חייב טעמו,
 61 דהא זון חמש רחלות כפי השיעור, ובשעת הגיזה היו שלו ונתחייב.

אלו עוסקות במצוות שאינן שייכות לקרקע, ופשוט שנוהגות בחוץ
 לארץ, לְבַד מְרֵאשִׁית תְּנוּ, שבה הוצרכה המשנה לומר שהיא נוהגת
 גם בחוץ לארץ, כּוּדִי לְאֶפְסוּקֵי – להוציא ולמעט משיטתו דְרָבִי
 אֲלֵעָא, דְאָמַר לעיל (קלו) שְׂרָאשִׁית הֵנוּ אֵינוּ נוֹהֵג אֲלָא בְּאַרְץ,
 והשמיענו התנא שנוהג אף בחוץ לארץ.
 וְחַד מִשְׁנֵי אֲמֹרָאִים אֵלּוּ אָמַר, כָּל הֵיכָא דְתַנְנָן – בכל מקום ששינונו
 לשון בְּפִנֵי הַבַּיִת וְשֵׁלָא בְּפִנֵי הַבַּיִת, שְׁלָא לְצוּרְךָ הוּא, שהרי
 מצוות אלו אינן שייכות כלל לבית המקדש, ופשוט שנוהגות אף בזמן
 שאין בית המקדש קיים, לְבַד מְלַגְבֵי אִיסוּר אִוְתוּ וְאֵת בְּנֵי, שבו
 הוצרכה המשנה להשמיענו שנוהג בזמן שאין בית המקדש קיים, כיון
 דְסִלְקָא דְעֵתָא דְאִמְנָא – היית מעלה בדעתך לומר, הוֹאִיל וְאִיסוּר
 זה של שחיטת בהמה ובנה באותו יום, בְּעֵינֵינוּ דְקָדְשִׁים בְּרֵיבִי –
 נכתב בתורה בתוך עיני הקרבנות, שנאמר (ויקרא כב כז-כח) 'שור או
 כֶּשֶׁב או עז כי יולד והידי שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה
 ירצה לקרבן אשה לה', ושור או שה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום
 אֶחָד, היינו סבורים לומר, שרק בְּזִמְנֵי דְאִיכָא קְדָשִׁים – שנוהגת
 הקרבת קדשים, נְנַהוּג – ינהג איסור זה, אך בְּזִמְנֵי דְלִיכָא קְדָשִׁים,
 והיינו בזמן שאין בית המקדש קיים, לֹא נְנַהוּג אִיסוּר זה, קָא מְשַׁמַּע
 לָן הַתְנָא, שאיסור זה נוהג תמיד.
 מִמְשִׁיכָה הַגְמָרָא וְאֹמְרֵת: וְתַרְוַיְהוּ אָמַרִי – ושניהם, רבי אבין ורבי
 מִיִּישָׁא, אמרו דבר נוסף, כָּל הֵיכָא דְתַנְנָן – בכל מקום ששינונו
 במשניות אלו לשון 'ונוהג בחולין ובמוקדשים', נשנתה לשון זו
 לְצוּרְךָ, לְבַד – חוץ מלגבי גִיד הַנֶּשֶׁה, שבו נשנה דבר זה שלא
 לצורך, שהרי שְׂמִיטָא שינהג איסורו אף במוקדשים, וכי היינו סבורים
 לומר שְׂמִיטָא דְאִיכָא דְשֵׁ – (שהוקדש), פָּקַע לִיה אִיסוּר גִיד הַנֶּשֶׁה
 מִיְנֵיהּ – התבטל ממנו איסור אכילת גיד הנשה.
 תַּמְהָה הַגְמָרָא: כיצד ניתן לומר שאין חידוש בדברי המשנה שגיד
 הנשה נוהג במוקדשין, וְלֹא אֲזִיקִמְנָא בְּוִלְדוֹת קְדָשִׁים – וכי לא
 העמדנו לעיל (עפ) שמשנה זו עוסקת בולדות של בהמות שהוקדשו,
 שהיה מקום לומר שלא יהא בהם איסור זה, כיון שכשהתחיל הולד
 להיווצר חלה עליו קדושה, וכשנוצר אצלו גיד הנשה כבר היה
 קדוש, והיה מקום לומר שלא יחול איסור גיד הנשה על איסור
 קדשים, וחידושה המשנה שאף על פי כן חל עליו איסור זה. ואם כן,
 מדוע אמרו רבי אבין ורבי מִיִּישָׁא שאין חידוש בדבר זה.
 מִתְרַצָּת הַגְמָרָא: וּמֵאִי מְעַמָּא אֲזִיקִמְנָא – ומדוע באמת הוצרכו
 להעמיד את המשנה בולדות קדשים, לֹא מִשּׁוּם דְקָשִׁיא לָן לֹא
 לִיתַנִּי – האם אין זה משום שהוקשה לנו, שלא היה התנא צריך
 לשנות דבר זה, ואם כן לדברי רבי אבין ורבי מִיִּישָׁא מְעִיקְרָא נְמִי לֹא
 תְקִישִׁי לָךְ – אין להקשות כלל מדוע שנה זאת התנא, אלא באמת אין
 חידוש בדין זה, וְאִיכְדִי דְתַנָּא לְצוּרְךָ תַנָּא נְמִי שְׁלָא לְצוּרְךָ – אגב
 כך ששנה התנא דבר זה לגבי אותו ואת בנו לצורך, שהרי יש שם
 חידוש וכמבואר לעיל, משום כך נקט כן אף במקום שאין בו חידוש.
 שִׁנְיָהּ בְּמִבְּוֹאֵר שִׁלּוּחַ הַקֵּן נוֹהֵג וְכוּ' בְּחֻלִּין אֲכָל לֹא בְּמוֹקְדָשִׁים.
 שואלת הגמרא: אֲמַאי לֹא – מדוע אין שילוח הקן נוהג בעופות של
 הקדש. משיבה הגמרא, דְאָמַר קְרָא – כיון שנאמר בפסוק (דברים כב ז)
 'שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם', הרי שמצוה זו נאמרה בְּמִי שְׂאֵתָה מְצוּוֹה
 לְשִׁלְחָהּ, כלומר, במי שאתה מצווה לשלוחו למקום הפקר שהוא ניצל
 בו מיד בני אדם, יֵצֵא זֶה – עוף של מוקדשים, שְׂאִי אֶתָּה מְצוּוֹה
 לְשִׁלְחָהּ לְמִקוֹם הַפָּקֵר, אֲלָא אֶתָּה מְצוּוֹה לְהִבְיֹאוּ לְיָדֵי גֹזֵל, כדי
 שלא יבואו לידי תקלה של מעילה בהקדש על ידי שליחה זו.
 הגמרא לומדת דבר נוסף מדין עוף של הקדש: אָמַר רַבִּינָא, הֲלִכְךָ –
 כיון שדורשים מהפסוק שמצות שילוח הקן נאמרה רק בעוף הראוי
 להשתלח, עוֹף טְהוֹר שְׁהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ וְחַיִּיב סְקִילָה, גם כן פְּטוּר
 מִשְׁלִיחוֹ. וּמֵאִי מְעַמָּא, כיון דְאָמַר קְרָא 'שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם',
 והיינו שמצוה זו שייכת בְּמִי שְׂאֵתָה מְצוּוֹה לְשִׁלְחָהּ לְמִקוֹם הַפָּקֵר,
 יֵצֵא זֶה – עוף שהרג את הנפש, שְׂאִי אֶתָּה מְצוּוֹה לְשִׁלְחָהּ, אֲלָא
 אתה מצווה לְהִבְיֹאוּ לְבַיִת דִּין כדי שישקלוהו.
 מִבְּרַת הַגְמָרָא: הֵיכִי דְמִי – באיזה אופן נאמר דינו של רבינא, אִי
 דְנָמַר דִּינֵיהּ – אם באופן שכבר נגמר דינו של העוף להריגה,

רבא מבאר את ההוכחה שהתנא לענין מוכר מעי פרה הוא התנא של
 משנתנו: שהתבאר ברישא שהמוכר לא מנכה ללוקח כנגד שווי
 הקיבה שנתן לכהן, אֲלֵמָא, מְתַנְוֹת דְבַחְהוּ לֹא מְזַבִּין אִינִישׁ – אדם
 לא מוכר את חלק המתנות של הכהן לפי שאסור להוציא עצמו מן
 החיוב, ואינם כלולים במכירה, ומה שהלוקח שילם הוא רק על
 השאר. הַכָּא נְמִי לענין ראשית הגז, מְתַנְוֹת דְבַחְהוּ לֹא מְזַבִּין אִינִישׁ.
 הֲלִכְךָ אִם שְׂיִיד הַמוֹכֵר לעצמו חלק מן הגזים, הַמוֹכֵר תֵּיבִי לתת
 ראשית הגז מחלקו על הכל, משום דְאָמַר לִיה לֹזְקָה לְמוֹכֵר, מְתַנְוֹת
 דְבַחְהוּ נְכַף הִיא – כל חלק הכהן עבור כל הגזים הוא בחלקו, שהרי
 לא מכרת אותו. אבל אם לֹא שְׂיִיד הַמוֹכֵר לעצמו, הַלֹּזְקָה תֵּיבִי לתת
 לכהן מחלקו, משום דְאָמַר לִיה הַמוֹכֵר לְלֹזְקָה, מְתַנְוֹת דְבַחְהוּ לֹא
 וְכַנִּי לָךְ – את החלק שצריך ליתן לכהן כלל לא מכרתי לך ושאתם
 לא מוכר את מה שצריך לתת לכהן, ומה ששילמת היה רק עבור
 השאר, ועליך להפריש מחלקך ואיני מנכה לך מן הדמים.

הדרן עלך ראשית הגז

פרק שנים עשר - שילוח הקן

משנה

נאמר בתורה (דברים כב ו-ז), 'כִּי יִקְרָא קֵן צְפוֹר לְפִנֵּיךָ בְּדֶרֶךְ בְּכַל עֵץ או
 עַל הָאָרֶץ, אֶפְרָחִים או בִּיצִים, וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרָחִים או עַל
 הַבִּיצִים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֵת הַבְּנִים
 תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִטֵּב לָךְ וְהִרְאִיתָ יָמִים'. ונאמרו בפרשה זו שתי מצוות:
 א. מצות לא תעשה, שלא ליטול את האם על הבנים. ב. מצות עשה
 ששלח את האם. בפרק זה יבואר פרטי מצוות אלו ובאלו אופנים הן
 נוהגות.
 המשנה מבארת היכן ומתי נוהגת מצוה זו: שִׁלּוּחַ הַקֵּן נוֹהֵג בְּאַרְץ
 וּבְחוּץ לְאַרְץ, בְּפִנֵי הַבַּיִת – בזמן שבית המקדש קיים, וְשֵׁלָא בְּפִנֵי
 הַבַּיִת, וְנוֹהֵג בְּעוֹפוֹת שֶׁל חוּלִין, אֲכָל לֹא בְּמוֹקְדָשִׁין – בעופות של
 הקדש.
 המשנה מביאה כמה חומרות שיש בכיסוי הדם יותר מבשילוח הקן:
 חוֹמֵר – יש חומרות בְּמִצְוֹת כְּפִי הַדָּם יותר מְבִמְצוֹת שִׁלּוּחַ הַקֵּן,
 שְׂכַפְּוֵי הַדָּם, שציותה התורה לכסות את דמו של בעל חיים שנשחט,
 נוֹהֵג בִּין בְּחַיָּה וּבִין בְּעוֹף, וכן נוהג בין בְּמוֹזְזָן וּבִין בְּשֵׂאִין מוֹזְזָן,
 ואילו שִׁלּוּחַ הַקֵּן אֵינוּ נוֹהֵג אֲלָא בְּעוֹף, ולא בשאר בעלי חיים,
 וְאֵינוּ נוֹהֵג אֲלָא בְּשֵׂאִינוּ מוֹזְזָן, שנאמר (שם), 'כִּי יִקְרָא קֵן צְפוֹר
 לְפִנֵּיךָ, דֶּרֶךְ מוֹזְזָן, ולא במוזמן. ומבארת המשנה: אִיְהוּ עוֹף שְׂאִינוּ
 מוֹזְזָן, שיש בו מצות שילוח הקן, בְּזִמְנֵי וְתַרְנַנְגְּוֹלִים שִׁבְּרָו
 מִהַבַּיִת ואינם עתידים לחזור, שְׂקָנְנוּ – בנו קֵן בְּפִרְדֵּים, שאינו מקום
 מוזמן ויכולים להסתלק משם מתי שירצו, אֲכָל אִם קָנְנוּ בְּבַיִת,
 שהוא מקום מוזמן, וְכֵן יוֹנֵי תְרַדְּסִיאוֹת, שדרכּן לחיות עם בני אדם,
 פְּטוּר הָאֵדָם מִשִׁלּוּחַ הָאֵם קוּדָם נְטִילַת הַבִּיצִים.
 המשנה מביאה אופנים נוספים של פטור משילוח: הַמוֹצָא קֵן שֶׁל עוֹף
 טָמֵא, פְּטוּר מִלְּשַׁלְּחָהּ אֶת הָאֵם. וכן הַמוֹצָא עוֹף טָמֵא רוֹבֵץ עַל בִּיצֵי
 עוֹף טְהוֹר, וְכֵן עוֹף טְהוֹר רוֹבֵץ עַל בִּיצֵי עוֹף טָמֵא, פְּטוּר מִלְּשַׁלְּחָהּ,
 עד שיהיה גם העוף וגם הביצים טהורים.
 עוֹף שִׁמּוּ קוֹרָא, והוא עוף טהור שדרכּו לרבוץ על ביצים של עופות
 אחרים, אִם מוֹצָא אֵדָם אֶת הַקֵּן שֶׁל אִתּוֹ הַמִּין רוֹבֵץ עַל בִּיצִים, רַבִּי
 אֲלֵעֶזֶר מְחַיִּיב בְּשִׁלּוּחַ, וְהַכְּמִים פּוֹטְרִין.

גמרא

שינונו במשנה, 'שילוח הקן נוהג בארץ ובחוץ לארץ, בפני הבית
 ושלא בפני הבית, בחולין אבל לא במוקדשין', וכעין זה שינונו
 במשניות נוספות במסכת זו, הגמרא מביאה דברי אמוראים בענין
 לשונות אלו: רַבִּי אֲבִין וְרַבִּי מִיִּישָׁא אמרו שני דברים בענין זה, הַד
 אָמַר, כָּל הֵיכָא דְתַנְנָן – בכל מקום ששינונו במשניות אלו לשון
 'בְּאַרְץ וּבְחוּץ לְאַרְץ', נשנתה לשון זו שְׁלָא לְצוּרְךָ, כיון שמשניות